Nijmeegs centrum helpt patiënt in VS

Nijmeegs Dagblad 12/6/91

Donorbank levert eerste beenmerg

NIJMEGEN – Voor het eerst in de nog jonge geschiedenis van de beenmergdonorbank 'Europdonor Nijmegen' is beenmerg van een vrijwilliger afgenomen. Dat gebeurde deze week in het St. Radboudziekenhuis. Het beenmerg was bestemd voor een aan bloedkanker lijdende patiënt uit Milwaukee in de Verenigde Staten.

door Rob Hirdes

Uit het wereldwijd 500.000 beenmergdonors omvattende bestand, bleek Mieke van Aalten uit Breda de geschikte donor. Zij was de enige, van wie het weefseltype van het beenmerg overeen kwam met dat van de patiënt aan de andere kant van de oceaan.

De kans om via de beenmergdonorbank als donor te worden gevraagd, varieert van 1 op 1.000 tot 1 op 10.000. Dat komt, omdat er een extreem aantal verschillende weefseltypen voorkomt. De bestanden van beenmergdonors zijn nationaal en internationaal aan elkaar gekoppeld. De 33-jarige Bredase meldde zich april van dit jaar aan als donor. Ze was dan ook verrast en verbaasd tegelijk, dat zij binnen een zo kort tijdsbestek werd opgeroepen voor het afstaan van beenmerg. Dat gebeurde donderdag, nadat ze woensdag in het Academisch Ziekenhuis Nijmegen (AZN) was opgenomen. Gisteren werd ze ontslagen.

Ze ziet nog wat pips en zit nog wat moeilijk. Dat laatste komt, omdat het beenmerg - onder volledige narcose - wordt opgezogen uit de bekkenbeenderen. Ondanks dat lichamelijke ongemak zegt ze 'de ingreep niet erger te hebben gevonden dan verwacht'.

Het bestand van vrijwillige beenmergdonors wordt in de eerste plaats gerecruteerd uit bloeddonors. Die worden voor elke bloedafname lichamelijk gekeurd en zijn dus in principe gezond. Mieke van Aalten, van huis uit verpleegkundige, meldde zich via de bloedbank in Breda aan als vrijwillige donor, „onder andere omdat ik veel met leukemie-patiëntjes heb gewerkt".

Anoniem

Ze noemt het afstaan van beenmerg een emotioneel gebeuren. „Je beseft je op zo'n moment terdege, dat je daarmee mogelijk iemands leven redt". Wie, dat zal ze nooit te weten komen, want de ontvanger blijft volstrekt anoniem. Ook bij 'Europdonor Nijmegen' is de naam van de ontvanger niet bekend. „We kennen de persoon in kwestie slechts als codenummer. In dit geval weten we alleen, dat hij dus uit Milwaukee komt", vult Edith Koopmans, coördinator beenmergdonors van het Nijmeegs centrum, aan.

Het door Mieke van Aalten afgestane beenmerg werd in Nijmegen afgehaald door een Amerikaanse koerierster. Direct na de afname werd zij onder politie-escorte teruggebracht naar Schiphol. Dat gebeurt standaard, om op weg naar de luchthaven geen vertraging op te lopen, want een lijnvlucht wacht niet. Bovendien nam de afname een half uur langer in beslag dan normaal het geval is. Daardoor kwam de te overbruggen afstand tussen Nijmegen en Schiphol enigszins onder druk te staan. Gemiddeld staat voor een afname een uur. Maar het betreffende ziekenhuis wilde in dit specifieke geval wat meer beenmerg hebben dan doorgaans wordt gevraagd.

■ *Beenmergdonor Mieke van Aalten (links) met coördinatrice Edith Koopmans kort voor het ontslag van de Bredase uit het ziekenhuis.*

Foto **Gerard Verschooten**

Nazorg

Uiteraard is Mieke van Aalten benieuwd of haar beenmerg ook inderdaad aanslaat bij de patiënt. Want de kans dat dit niet het geval is, blijft altijd bestaan. Op haar verzoek zal ze daarom na verloop van enige tijd via 'Europdonor Nijmegen' worden geïnformeerd over het verloop van de behandeling. Overigens houdt ze ook in het kader van de nazorg nog contact met de donorbank. Over twee weken volgt er nog een controle. Dan worden de prikplaatsen en de bloedwaarden nagekeken en heeft er een afsluitend gesprek plaats. Daarin kan de donor haar ervaringen vertellen.

Een vrijwillige donor kan zelf besluiten of hij in het bestand geregistreerd wil blijven. „Hoewel beenmerg meer dan één keer kan worden gegeven, doen wij als 'Europdonor Nijmegen' vooralsnog slechts éénmaal een beroep op dezelfde donor", aldus Edith Koopmans. „Maar als iemand in het bestand wil blijven staan, hebben we daar uiteraard niets op tegen". In hoeverre Mieke van Aalten beenmergdonor blijft, is een nog onbeantwoorde vraag. „Het is allemaal zo vers, dat ik daar nog niet over heb nagedacht".

Familie

Bij beenmergtransplantaties wordt in eerste instantie in de familie naar een geschikte donor gezocht. In de praktijk wordt slechts in dertig procent van de gevallen een donor gevonden met een overeenkomstig weefseltype. Daarom zijn sinds enkele jaren in veel plaatsen in de wereld beenmergdonorbanken met vrijwillige donors opgericht om ook de patiënten zonder familiedonor een kans te bieden op beenmergtransplantatie.

De kans om buiten de familie een geschikte beenmergdonor te vinden is overigens zeer klein. Bij de twee jaar geleden opgerichte 'Europdonor Nijmegen', een samenwerking tussen het AZN en de Bloedbank Nijmegen en omstreken, staan op dit moment 1400 donors genoteerd. Het streven is gericht op 5 á 6000 vrijwilligers.